

וכמו שאמרנו: לבנות, קודם-כל, בית. קופפרמן היה לבנאי מקצועי. מיומן. בנה כמו שצייר, יצירתי. אהב את הפיגומים, אבל הראש היה בציור. "לא היה לי דימוי עצמי של 'אמן' אהבתי לצייר. לא עזבתי את זה אף פעם. לפעמים דלק הציור על אש קטנה מאוד, אבל דלק. לא נעשיתי רכזיניין בגלל הציור. בכלל, הייתי סרבן תפקידים. זה חייב היה לבוא על חשבון הציור".

ב-1964 כבר עמד על תלו הסטודיו, שבו אנו נמצאים. את הגלריה הוסיפו מאוחר יותר. נשא לו את מאיה מעין-חרוד לאשה. נולדו בן ושלוש בנות. מוקף אשכול לא קטן של נכדים. חמולה. כולם סיבוב, קרוב. מישוהו כבר ציין, נדמה לי, את המרחק העצום בראש, שקופפרמן עובר כל יום בדרך בין הקן המשפחתי השופע חום ואהבה - לסטודיו. לציור הקר, המאופק, המכסה, הנזירי.

בעצם, הוא אוטודידאקט, אם לא נחשב לו את שני הקורסים, חודש כל אחד, שקיימו ציירי הקיבוץ המאוחד, בהדרכת יוסף ורציקי.

עוד כמה אתה אמן מקומי?

"אם כוונת השאלה היא, אם יש קשר בין חיי בקיבוץ ובין הזהות שלי כאמן - אז אין. הקיבוץ הוא חלק מזהותי האורחית, והוא אורחיהייתי הרצוי לי. שום קשר למה שמעסיק אותי כאמן.

"אבל, אם המקום הוא אקלים, צמחייה, אור, רקע תרבותי, מסורת בה צמחתי - אז כן. בכל מקום יש דרום אחר וצפון אחר. בכל מקום בעולם, הצבע נראה אחרת. אין שום ספק, שהציור שלי הוא תוצאה של המפגש עם הארץ, יחד עם המטען שהבאתי איתי מהמקומות מהם באתי. זה מטען שאף אחד לא מסוגל למחוק".

ויחד עם זאת: "אין עדיין אפיונים של אמנות ישראלית. אני אמן ישראלי רק במובן הזהות האורחית. אין שפת-אמנות ישראלית ייחודית. אם תהיה פעם, זו תהיה תרומה ממשית לאמנות העולם".

מי רוצה שפה ייחודית. כולם רחי, בסך-הכל, עושים מאמץ לדבר בשפה הבינלאומית, להתקבל בנייר-ורק, בפאריז. להיות חלק מרוח הזמן.

"צריך להיות חלק מתוך שפת אמנות המדוברת בעולם. אבל יש דיאלקט ייחודי, שנגזר מהאופי הלאומי, מהנתונים התרבותיים והתרשתיים, מהאישיות הפרטית של האמן".

קופפרמן שוקע במחשבות. "תראה", הוא אומר, "הכל כאן בהתהוות. שום דבר עוד לא סגור. פרפטואום מובילה. שינויים מתרחשים כל יום. הכל בתנועה. כל יום קורים כאן דברים לראשונה. לא. לא תקדימים. לא כדאי ולא צריך להפוך כל תופעה לתקדים. הכל מוקדם והיולי".

למה אתה מצפה ממי שמתבינן בציורים שלך?

"למידה רצון מצד הצופה לתקשר באמצעות הציור. אני מאמין בכוחה של אמנות טובה להדור פנימה, לעבור את המסכים. בין הקווים בין השקיפיות".

חשובה לך קומוניקציה דרך הציור?

"הן, כן. אבל הציור לא נעשה בשביל, אלא מכיוון. מכיוון שיש בו צורך גם לאנשים נוספים, לא רק לאמן. אמנות אפשר להפנים בצורות שונות. חווייתית אינטואיטיבית, בלי ניתוחים וכלי השיבה. אפשר עם השיבה פעילה. לקומוניקציה יש צינורות שונים, ררגות שונות, דרכים שונות".

יש לך תקופות בציור?

לא. אני לא מתחלק. הייתי פעם מלח, ואני מכין בחבלים. אני כמו חבל עבה, שהחבלים דקים מרכיבים אותו בתבנית ספירילית. נמתח מהתחלה לנקודה אחרת. מושך סימולטנית את כל החבלים. כמו חבלים שונים, שהם חלק מחבל עבה אחר. בלי פיצול. לא על ציר הזמן ולא על צירים אחרים".

מניין בא הסגול הדומיננטי הזה?

"התהווה מערכוב צבעים. נוצר בתהליך העבודה. אין לי שום החלטה על סגול. כנראה, האישיות הציירית שלי יצרה את הסגול בתור תוצאה. עכשיו זה כבר צבע מייצג. משהו אוכסטיבי", הוא מחייך.

קופפרמן הוא צייר מופשט. מהחשובים באמני הז'אנר המופשט הישראלי. "אבל", הוא אומר, "לא סטרילי. אתה שואל אם אני חלק מהשפה של הזמן. עכשווי, מה? כן. יש לי רגישות למה שמתרחש בעולם האמנות. אני מבקש להיות חלק מהשפה העכשווית, אבל אני גם שומר לעצמי את הזכות להיות שונה. אף פעם לא ראיתי לעצמי יתרון גדול להיות חלק משפה רצו".

"גם ניסיון החיים שלי הוא חלק מהציור. אני לא מנסה להתנטרל. לא לטפס גבוה מדי".

מה ההבדל בין בד לנייר?

"על בד מציירים. עם נייר משחקים. רושמים. מדביקים נייר לנייר. מקפלים. זה אחרת".

בשנות ה-70 וה-75 אף אחד לא צייר. כולם עשו אמנות מושגית. אתה המשכת כל הזמן, ובכל זאת הקליקה פרגנה לך מה שלא פרגנה לאחרים.

"לא הייתה להם ברירה. כבר היה לי שם בעולם. הצגתי בפאריז ב-62' ו-63' וב-75' בנייר-ורק. יונה פישר כתב עליי ספר".

שמתו לב, שלפעמים אתה היתם בהתחלת העבודה, לא בסופה.

"התחתימה אינה אצלי שלב של תם ונשלם. יש לה נוכחות משלה, אורגנית. זה אקט חשוב. אני מקיים דין וחברים עם החתימה".

לפי דרכו, קופפרמן הוא אמן מגיב. לא כדיוק מה שקוראים מגויס. אבל יציב על המלנכוליה היוצאת מעבודות, שצייר בזמן מלחמת ההתשה, עם הפרוטריטים של החללים כל יום כעיתון. יש לו סדרה של רישומים, שעשה בעת מלחמת לבנון.

הוא מציג מאז 1958. תערוכות קבוצתיות, תחילה. אחר-כך תערוכות יחיד. אין כמעט תערוכות ייצוג ישראלית בעולם, שקופפרמן איננו חלק ממנה. עבודותיו נכחו אגף חדש במוזיאון לואיזיאנה הדני. עם הפסל צבי גולדשטיין הציג בפומפידו. עכשיו מחכה לו תערוכה בצפון-קרוליינה. הוא מעיד על עצמו, שהוא מסוגל לצייר כמעט בכל מקום: על בד, על נייר, גדול, קטן, גם בחדר של מלון. יחד עם זאת, לא יתרחק לתקופות מהסטודיו. תערוכות שלו נוסעות בלעדיו. "יכול להיות שזו גם תוצאה מכך, שאינני רובר אנגלית או צרפתית".

עכשיו, כאמור, פרס המוזיאון. בשעתו, סירב לקבל את פרס דיונגוף, מכיוון שהפך, לדבריו, למקור של תרומת עבודות למוזיאון. הוא מחה על הנוהג המתמשך, הנפסד, של המוזיאון: לתת פרס ולקבל, בתמורה, יצירה. את פרס המוזיאון (שהוענק הפעם בלי המס המקובל) 7,500 דולר, העביר לקיבוץ, שיקצה חלק מהסכום לקרן מילגות לאמנים.

חשוב לו, שהסטודיו ממוקם בחלק המשקי של הקיבוץ. לא להתנזר. לא להתבודד. מחפשים את הכוח הקופפרמני המסתתר מאחורי ומתחת לקווים הסגולים, לרפוסים המסודרים, למקצבים הריתמיים של משיכות-מכחול, של דינמיקה שהולכת מקצה הבר עד קצהו.

מעניין מה היה קורה במקום אחר, שאינו הפינה הדחוקה בין 'טבעול' ובין מוזיאון השואה והגבורה. בסטודיו שאין פניו צפונה, והאור בו לא היה כליכך מושלם, באפור הכלתי מחולק זהו.

